

POLOTE LETA

PILIPAI SOSI EPATAMO

OSIYODILIYA

---

1 ¹Na Polotela. Na ega:walo Timotiko ale Ya:su Kelisokono wokopi epetapima: eda:onama:, ebema: la: Pilipai duliyomololo piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono epoma: deda:wenama, ale me leta la:tamo paliboma:, ega:walo la: sosi watowatopi ega:walo la: piyate woko osiyodilo magumulo watowatopi dowalubila:wenama, ale me leta la: mabuma: atumu nakapaliboma:.^a

²Modobola aimano Nabiwi Godoko ega:walo Kawodawa Ya:su Kelisoko, iba:te ibino nilakapo tanalo ega:walo milo tanalo la:tamo nikalaema:ta.

Polote Pilipai Sosi Epono Tanaloma: Kalakala Towetowe Tabo Godotamo Da:kiyawaiya

³Nale tete bilibilinomolo la: eba malagidilolenalo naimano Kawodawa Godotamo kalakala tabo adipatenakomo. ⁴Iyo, nale la: towetowe tabamo kalakalago owadipalatelenakomata, ⁵mabu la:le Godokono Wade Tabo nagodone dolowiaima, ebe tetene wagilimite me tetam:mo pemaiga la:le nago kapimiya ebe atu woko osiyodilonapimata. ⁶Ebema: nale me tanalo iyatawanomola, kebe Kawodawate la:iimanu taneba magumulo wade woko dowagilimi, ebete ebe woko atepa:no Ya:su Kelisokono Uwomu Egelalo opoliyanomo kopoliyamene.^b

⁷Nanitabola, nale la: naimano tepo magumuno nilakapamo demalagidiloletanama, ebe tanalo modobonomoma: eda:na, mabu Godote ebeno nilakapo natamu eba awokalimilo kebe woko natamu kikanamiyale, na dopamo idoko motolo okolina: tetelo la: bilibilinomate ebe woko magumulo na ovalubininakimata. Ega:walo kalakala

---

^a 1:1 Ali 16:12-40   ^b 1:6 1Kol 1:8

kawonomola, me tetelo nale idoko motolo eba okolinalo, kebe iyaiya tetelo gabamaniate naimano tanalo danagiyamidanamenaka, la:le na walo a:kowalubininakomata nale Wade Tabono nanitabo tanalo wadenomamo kawokaliminakoma:. ⁸Iyo, Godote naimano nanitabo tanalo iyatawala, ma kunu nale Ya:su Kelisokono tepo magumuno nilakapo tanalago la: demalagidiloletanama.

⁹Ebema: nale la: mabuma: towetowe tabo Godotamo dadipatenakomo, ebe tanalo ebe ma kunula. Modobola Godokono nanitabo iyatawa tanalo ega:walo ebeno mulo wokino tanalote la: magumulo eba apepeonalo, la:imano nilakapo kimalagidilo tanalote atumu kawonomamo nakapenamene. ¹⁰Ebe mabune la:le la:imano ilukuli magumulo tanalo bilibiliñomo wadenomamo eba anagilamenalo, la:le tuputupu tanalo kapiya lawa:wete Kelisokono Uwomu Egelalo daleya:noma: deda:wenama, idawate a:ka:modobomene la: kuba osiyodilolepima: ka:la:ima:.^c ¹¹Iyo, me gabodo Ya:su Kelisokono tuputupu okoli magumune da:pemaimiona ebe da:ima:te la: magumulo betabokaonama:na:, ebema: Godokono mailote kawoma: eba eda:lo ebe a:ka:tuwa: ebe ebo bowalogonamene.

Ya:sute Polokono Igilo Mabuma: Eda: Tanalo Polote Dawokalimiya

¹²Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ubila la: me tanalo wadenomamo iyatawaoma:, kebe temeteme tanalate natamo ka:pemaimiye, Godote ebe tanalo magumudo gigiyu a:iyamidi epetapiate Wade Tabo wadenomamo kolowioma:. ¹³Me mabuma: Loma epono Kavo Elawodubunomonu moto datila:na, ebe gowelaopi ega:walo piyate me kavo duliyomololo dilukuliona, ibi epetapi bilibiliñomate naimano tanalo wadenomamo ma kunu iyatawaona, nale Kelisokono woko osiyodilo tanaloma: idoko motolo dokolinamo.^d

¹⁴Ega:walo kalakala kawonomola, naimano idoko motolo okoli tanaloma: nanitabokobi midipi ekaki epetapi bilibiliñomate aimano Kawodawagodone elawo walo a:kelawiya, iba:te na keba kunula:ka: tolea:no ebeno Wade Tabo awokala ka:kiyawaoma:. ¹⁵Nanitabola, ibi magumulo epetapiate ibino tepo magumuno kuba wokiamo Kelisokono tabo kiyawaonaka, ma kunu iba:te naimano wade mailo pilo gabodo laema: wagelena, ega:walo iba:te ibi magumulo eba apaminatueilo ibino woko osiyodilo tanaloma: amamaona. Wiyasiya epetapi ibi eba kunua:, iba:te wade woki kapiyamo Wade Tabo kiyawao woko osiyodilonaka, ¹⁶ iyo, iba:te na nilakapolu eba malagidilonenalo woko bosiyodilon. Ibi iyatawala Godokono ubilo na idoko motolo dokolinamo, mabu gabamaniate kebe iyaiya tetelo naimano tanalo danagiyamidanamenaka, nale Wade Tabono nanitabo tanalo wadenomamo ebo awokaliminakomo.

^c 1:10 1Tes 5:23   ^d 1:13 Ali 28:30

¹⁷Wiyasiya piyate kuba wokiamo Kelisokono tanaloma: da:kiyawaonaka, ibi ubi niyatina nale idoko motolo eba okolinalo temeteme epetapi natamo gito kikanamenama:. Iyo, ibi ubila epetapino mailo eba kubailamelo ibi a:ka:tuwa: ebo kowalogolema:, ebema: iba:te woko nanitabo gabodo kosiyodilona:. ¹⁸Eiye, iba:te temeteme natamo ikanaema: dowagelena, ebe tanalo kawo tanaloa!: Wiyasiya kawo tanalo ebe ibino tabo kiyawao tanalodo iyaiya epate Kelisokono tanalo dolowionaka ebe tanalola. Ebema: wokopiate ibino tepo magumuno kuba wokiamo o wade wokiamo ebeno tanalo dawokaliminaka naimano kalakalate itananako. Ega:walo na me tanalo idima: nekalakalitamo, ¹⁹na iyatawala la:le towetowe tabo Godotamo dadipata:wenakoma, ebe tanalodo ega:walo Ya:su Kelisokono Uliyanano walubi tanalodo nale me idoko motone ka:nemaigamamo.^e

²⁰Nanitabola, nale ubi kawonomago olowiolo makopelenamo, naimano tanalo anagiyamidaname tete gabamaniagodone demaigamene, nale tabo idi kiyawaoma: ilipoa:no ega:walo tolea:noma: eba eda:lo, Kelisote epono ololo apulo amama tanalo ebo kelaemene. Modobola ebete tete bilibilinomolo na magumulo amama tanalo nelawenakomene, iyo, na igilolo dokolinamo o iba:te naimano igilo gito ditamidanaema:na:, naimano ubi tanalote eba kunu bitananakomene. ²¹Ebema: num:a:la:, nale me opolo eba okolinalo naimano igilo Kelisoko mabuma: kalakalago iyatinamo, wiyasiya nale da:emo naimano kalakala idite kitnamene mabu nale ebegodone naimano wade wiya ka:nelaemamo.^f ²²Iyo, na me opopo igilago eba okolinalo woko osiyodilo magumulo wade da:imi Godotamo da:noloilamenakomo, ebe wade gabote natamo eba itanalo wiyasiya naimano a:e tanalodo wade gabu idite natamo kitnamene.

Eiye, me wadewade gabu netewate natamo eba pola:nalo ibi magumulo nale kebe gabodo na:ka:tomo? ²³Nanitabola, naimano tepo magumulo ebe netewa wokino tanalate ebema: apamineuina. Nale me opo atepate Ya:sukono okoli duliyomololo eba:go ka:nokolinama: ubi kawonomamo iyatinamo, mabu na niyatawanamo ebeno Unu Duliyomolono kalakalate me opopo kalakala nanitabolo kodolimene.^g ²⁴Wiyasiya na tanalo idi kawonomo ma kunu kiyatawanamo, modobola nale la: mabuma: me opolo okolinama:, mabu kebe tetelo nale la:go okolina:na la:le walubi tanalo pogodone na:kelawa:wenakoma? ²⁵Me mabuma: na iyatawala, nale me tetelo la: miyapa:no la: walo da:ka:powalubilitama, la:imano nanitabokobi midi magumulo kalakala tanalote ununomamo eba odololo la: ebo kapepeomamota. ²⁶Iyo, nanitabola, nale me idoko motone nemaigate la:go kokolinama: la:tamo walo da:ka:pemo, ebe tetelo la:le Ya:su Kelisoko magumulo kalakala kawonomo na mabuma: ebo kelaemamota.

^e 1:19 2Kol 1:11   ^f 1:21 Gal 2:20   ^g 1:23 2Kol 5:8

Kelisoko Nanitabokobi Midipino Gowela Tanalo

27 Ebema: me kawo tanalonomola, modobola la: Kelisokono wade ga:limapi gudima: neda:oniyala:, ebeno Wade Tabote la: keba kunu kiyatulametana eba kunu. Ebene nale la:go da:pokolinamo o nale mululo eba okolinalo la:i mano tanalo gito dolowinakomo, nale tete bilibilinomolo me tanalo biyatawanamo, la:le la:i mano nanitabokobi midi magumulo woki kapiyalo kodakodalo eba lamota:onalo kapimiya gowelaonakomata, epate Wade Tabo olowi tanalone nanitabokobi ka:midima:^h 28 Iyo, eba kunu piyate la:go da:gowelaona la:le ibino osiyodilole tanalomata: a:ka:toletoleawenama, ebeno Godote la:i mano tolea: tanalodo ibi kiyatulaemene, ebete ebeno elawo kapiyamo la:i mano igilo eba mula:lelamelo ibi wiyasiya gito ka:kubailaemene. 29 Numa:la:, Godote ebeno nilakapo tanalodo la: eka:la:miata la:le Kelisoko nanitabokobi midipima: keda:wenama:, ega:walo kalakala kawonomola, ebete atu nilakapo magumulo la: a:keka:la:miata la:i mano nanitabokobi midi mabuma: temeteme tanalo kuwata:wenakoma:ⁱ 30 Me mabuma: la:le gowela magumulo ba:pola:namata, nale dopamo kebe gowela magumulo kokolinaimo ega:walo me tetelo da:ka:lutamo ebe atu gowela tanalola. Nanitabola, la:le dopamo naimano gowela temeteme duma:ima, ebe tanalo nagodolo walo eba kitanalo la: me tetelo walo a:kolowimata.

Kelisoko Ebe A:ka:tuwa: Da:pesoma: Midi Tanalodo Godote Ebe Ununomamo Dadipatiya

2 ¹La: num:a:la:, la: Kelisoko magumulo ebegodone elawo elawenakomata, ega:walo la: temeteme magumulo ebeno nilakapo tanalodo gelebadi iyatawaonakomata, ega:walo la: ebeno Uliyanago kapimiya owapata:lamenakomata, ega:walo la:i mano tepo magumulo epetaipiate epetaipiatamo nilakapo awokaliminakomata. ²Me mabuma: modobola la: naimano kalakala ma kunu kawokobi na:midinala:, la: woki kapiyalo eba ilukulinalo epetaipiate epetaipi atu nilakapo tanalamo nemalagidilolenala:, iyo, la:i mano tepo magumulo kapiyama: eba eda:onalo la:le woko osiyodiloma: ubi tanalo kapiyanomoma: na:midinakiyalas. ³Ebema: la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebe kapiya malagidilo tanalone o amama tanalone tanalo idi ako:osiyodilala:, wiyasiya modobola la: a:ka:tuwa: la: opamo eba alomonalo, la:i mano tepo magumuno wokilo nanitabokobi midipi epetaipi kawokawopima: na:midilinakiyalas.^j ⁴Ebene la: magumulo idite ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kapiya akomalagidilonakala:, ao, ebete wiyasiya epetaipino modoboa: tanalo ebeno modoboa: tanalago kapimiya nulamenakomene.^k

^h 1:27 Epe 4:1; 1Tes 2:12   ⁱ 1:29 Ali 16:19-40   ^j 2:3 Gal 5:26   ^k 2:4 1Kol 10:24

⁵Ebe mabuma: modobola Ya:su Kelisokono tepo magumulo ditana, ebe atu nilakapo wokino tanalote la: magumulo woko nosiyodilonamene.

⁶ Ebete dopamo Godokono ololo kapiyamo okolinami,
      wiyasiya a walubi tete da:pemaigiya,
      ebe a:ka:tuwa: ebeno tanalo kemalagidiloma:
          ebete Godoma: deda:na
          ebe tanalo kodakodal kelawiya:^l

⁷ Ebete wiyasiya ebeno kawo elawodawano okoli bai
      balamo kalakalago eba iyatilo,
      ebete me opo lumagima: eda:te
          epono ololamo atamo ebo pawokaliya,
      iyo, ebete wiya: wokodawano ololamo pemaigiya.^m

⁸ Ebene ebete ebe a:ka:tuwa: opamo eba iyatinalo
      ebeno Nabiwino ubi tanalamo ebo tuduwatanaki,
      ebema: ebeno tuduwata magumulo
          ebete ebeno a:e tanalamo: modoboma: giya,
      iyo, ebete kewa olotolowalo
          kawokawo temeteme gito uwatiya.ⁿ

⁹ Me mabuma: Godote ebe ununomamo adipatete
      wade mailonomo idi ebetamo ebo ikamiya,
      ebe mailono elawote
          mailo epetapi bilibilinomono elawo nodoilina,^o

¹⁰ iyo, ebe mailo ebe Ya:sutela!
Ebema: piyate Unu Duliyomololo ega:walo me opolo ega:walo
      damela magumulo dilukuliona,
      ibi bilibilinomate ebe amamatema:
          pupamo pilukulite,^p

¹¹ iba:te Nabiwi Godoko eba moiolo
      awokala negelanakoma:na:,
      Ya:su Kelisoko kapiya ebe Kawodawanomola.^q

Nanitabokobi Midipiate Me Opolo Godokono Aloma: Deda:on

¹² Ebema: naimano wadewade namutupiala:, dopamo na la:imano duliyomololo eba okolinalo la: naimano tabamo keba kunu ka:tudila:wenakima, modobola nale okolina:no tetelo la:le eba kunu na:kowagelenala:, iyo, la: naimano iyatulame tanalamo tudila:oma: la:imano woki kawonomamo niyatinkiyala:. Ega:walo Godote la:tamo dikalametia, ebe igilo mula: tanalono uwomu tanalo nanitabolo laema:, modobola la: la:imano wokilo ebe tolemelo unamo eba adipatelo woko

---

^l 2:6 Yon 1:1-2; 17:5   ^m 2:7 2Kol 8:9; Yon 1:14   ⁿ 2:8 Yu Epo 5:8; 12:2   ^o 2:9 Ali 2:33;
Epe 1:20-21; Yu Epo 1:3-4   ^p 2:10 Lom 14:11   ^q 2:11 Lom 10:9

wadenomamo nosiyodilonala; ¹³ mabu kalakala kawonomola, Godote la: magumulo ebeno woko bosiyodilona, iyo, ebete la:tamo wade tepo magumuno woki ega:walo elawo nikalamenata la:le ebeno ubi tanalamo ka:tudila:wenama:!

¹⁴ Ebema: la:imano osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo epetapiate epetapiatamo ubia: tabo gela:no akoapamineuteuinakala: ¹⁵⁻¹⁶ Ma kunu me opo epate kawokawo kuba osiyodilolepima: eda:ote kalawikalawi gabodo eba tolamenalo, la: wiyasiya Godokono wadewade gudima: beda:onamata, iyo, la:godolo kuba osiyodilo tanalo idi ega:walo daleya wokino tanalo da:peso idite a:kitanamene. Ebene la:le epatamo Godokono igilo tabo dikalama:wenakoma, la:le ebeno aloma: eba eda:onalo me opo ba:pukuiminamata, mawelete tobolo unulo da:polana keba kunula:ka: eba kunu. Me mabuma: nale Kelisokono Uwomu Egelalo me tanalo kiyatawamamo, nale kebe woko la: magumulo kosiyodilonaimo ebe kodakoda woko magumune wadewade da:ima:te nanitabolo a:pemaimiya, iyo, nale la: mabuma: ebema: kamamamamo.^r

¹⁷⁻¹⁸ Numa:la:, la:imano nanitabokobi midi tanalo ebe la:le Godoko watidiloma: kalimagono inamabu idi ebetamo dikama:ema ebe tanalo keba kunula:ka: eba kunula. Ega:walo nale me tetelo da:emo, iyo, epetapiate naimano kalima opamo gito dadipanama:na:, ebe tanalo ebe Godotamo ikameo tanalo idima: keda:mene, ebema: ebe tanalote nanitabolo demaigamene, naimano kalakalate eba itanalo, modobola la: atumu kalakala lawa:wete nago nekalakalaiyala:.^s

Polote Timotila Epa:paladaitasila Ibi Pilipai Duliyomolamo Palibolema: Tabo Da:kiyawaiya

¹⁹ Ebene Kawodawa Ya:sukono ubi ditanamene, nale gabu kuimamo tete tatalilo Timotiko la:tamo kapaliboma:, ebema: ebete la:imano tanaloma: tabo walo dakapalibomene, nale ebe tabo olowite naimano woki bilibili tanalo la: mabuma: ebo kolopoligomene. ²⁰ Ebe kapiyate nago la: nilakapolo kawonomamo malagidilolenata, iyo, ebeno tepo magumuno wokite naimano tepo magumuno wokiago kapiyama: eda:na. ²¹ Nanitabola, sosi epo epetapi bilibilinomate ibino tanalo kapiya malagidilolenata, Ya:su Kelisokono iyaiya ubi tanaloa:^t ²² Wiyasiya Timotiko eba kunua:. La: iyatawalata nale ebeno nabiwi keba kunula:ka: eba kunu eda:nalo, ebete Wade Tabo kiyawao mabuma: nago kapimiya wiya: woko dosiyodilonami, ebe osiyodilo gabodo ebete ebeno nanitabolo tanalo iyalo awokalimi. ²³ Ebema: naimano ubi ma kunu itana, gabamaniate naimano tanalo anagiyamidaname dopoliyamene, ebe tetenomolo gabote ditanamene nale Timotiko la:tamo kapalibomamo.

^r 2:15-16 Da:n 12:3; Pil 1:10; 1Tes 2:19   ^s 2:17-18 Pil 3:1; 4:4   ^t 2:21 2Tim 4:10

²⁴Ega:walo nale Kawodawa nanitabokobi na:midinamo, tete tatalila nale me idoko motone piwisigate la:tamo ka:pemamo.

²⁵Ega:walo nale tanalo idi na:kemalagidilitamo, aimano nanitabokobi midi ekawi Epa:paladaitasiko la:tamo walo kakapiliboma:. Ebe la:le naimano iyaiya modobo:a: tanalo magumulo na walubinima: dapalibaima ebe wade dawala, iyo, ebete la: mabuma: na niyakabolo eba utitalo gowela woko nago kapimiya osiyodilona.^u ²⁶Ebe iyatawala la:le ebeno gabugabu tanalo dolowiaima, ebema: woki bilibili tanalote ebegodolo eba itanalo, ebe ubi kawonomamo niyatina la:tamo pemaigate la:imano ololo walo ka:ka:pulaema:. ²⁷Nanitabola, kawo gabugabute ebe duminati a:e tatalila, wiyasiya Godote nilakapolo ebe wadekobi a:midi, ebene ebe osiyodilo tanalodo Godote ebeno nilakapo natamo atumu akawokalimi, mabu naimano wade lumagite na:etaleka: nale ebe tanaloma: kawo temeteme idi nanitabolo biyatawana:. ²⁸Ebema: nale atumu naimano ubi kawonomago ebe la:tamo palibutamo, mabu na iyatawala la:le ebe walo da:kuma:ema, la:imano kalakalate ebe mabuma: eba itanalo naimano woki bilibili tanalote la: mabuma: ebo kolopoligomene. ²⁹Ebema: modobola la:le ebe aimano Kawodawa magumulo ekawi idima: gelawete kawo kalakalanomago nelawayiyala:. Ega:walo la:imano nanitabokobi midipi taneba magumulo modobola ebete kebako dawama: keda:nale la:le ebako epo atumu na:kemoioliyal:, ³⁰mabu la:le nagodone mululo eba ilukulinalo na walubinima: modobo:a:noma: deda:ima, ebe tetelo me ekawi Epa:paladaitasiko la:imano gobebobolo na da:powalubini, ebete Kelisokono woko osiyodilo tanaloma: ebeno igilo ebete kawo tanaloa:noma: gelo tatalila ba:ena:.

Ale Aimano Unu Tamamo Dosiyodilolenakoma: Ebe Tanalo Magumudo Godote A Tuputupupima: A:keka:imene

3 ¹Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, modobola la: aimano Kawodawa magumulo nekalakalaonal:a:.

Nanitabola, na ubia:noma: keda:na: nale la: dopamo diyatulametanakima, ebe atu tanaloma: kapiya tete idilo la: me leta magumulo walo ka:kiyatulametama:, mabu me iyatulame tanalote la:imano nanitabokobi midi tanalo wadenomamo ka:ga:lulatelemene la:le nanitabo gabu anaetoamidakapoma:. ²La: nanisiwale! Piyate ibino kuba ubi tanalo dosiyodilolenaka ebe dubuno tanalo wadenomamo nulamenala:, mabu ibi elawoelawo gaagaa keba kunula:ka: eba kunula, iyo, iba:te ibino ubi kawonomamo iyatina Yu dubuno tama itamida pukala epetapiatamo eba ikalamelo ibino apeno iyaiya apuapu ebo

^u 2:25 Pil 4:18

kiyaililaema:.³ Wiyasiya a piyate Godokono Uliyanano elawamo ebe damamatenakoma:, a ebe epola. Iyo, Godote baibai gudino tama itamida pukala Yu epatamo dopamo dikalamiya, ale ebe tanalono magumu iyatawaopima: eda:onama:, mabu Godote a tuputupupima: ka:mi tanalo ale kolowima:, ale unu tama osiyodilole tanalo bilibilinomo magumulo kapiya tanalo idi nanitabokobi ka:midina:. Ao, a wiyasiya Ya:su Kelisoko kapiya nanitabokobi eba midinalo ebe kapiya ebema: amamatenama:.^v

⁴ La: numa:la:, piyate naimano tagala okoli tanalo diyatawaona, diyala, iba:te ibino kateneno wokilo ma kunu da:begelama:na:, “Ebe dubu Poloko ebete ebeno unu tama osiyodilole tanalodo ebe a:ka:tuwa: ebe wadedawanomoma: midiya.”

Nanitabola, dopamo nale unu tama osiyodilole tanalo magumudo epo epetapi bilibilinomo a:nodoiliyamo, ebema: diyala, nale ma kunu da:bemalagidilomo, Godote naimano unu tama osiyodilole gabodo na ebeno tuputupudawa idima: keka:na:imene.^w Ma kunu nale Isalaela epono Beniyaminakono gu magumune awokaliyamo, iyo, na Yu epono kalimanomola, ebema: nale awokalate kapiya wuiki dolopoligiya dubu gudino tama itamida pukala ebo lawiyamo. Ega:walo a Yu epono Pa:lisi taneba magumulo na idima: dediyamo, ebema: Mosesete atamo dikaeamiya ebe Totomu Tabo bilibilinomo nale kodakodanomolo uwatenakimo.^x Ebene nale ebe Totomu Tabamo tuduwatama: naimano ubi kawonomamo eba iyatinalo, nale Godokono sosi epono tanalom: ebo genakimo iba:te ebetamo nanitabo gabodo ka:tudila:onakoa:, iyo, nale iba:tamo kawokawo temeteme ebema: ikalamenakimo. Nanitabola, Totomu Tabono tanalo bilibilinomamo tuduwata magumulo nale tanalo da:peso idi kapiya kanaetoamidanakia:, ebema: Yu epono umi magumulo na tuputupudawanomoma: eda:naimo.^y

⁷ Wiyasiya nagodolo dopamo da:pola:namiya, epo bilibilinomate ebe osiyodilole tanalo ega:walo iyatawa tanalo ega:walo Yu epono kalima tanalo wadewadenoma: eba gelanalo, nale me tetelo wiyasiya Kelisoko mabuma: ebe iyaiya tanalo dologala inamabuma: midilinamo.^z ⁸ Iyo, me opo epate kebe tanalo bilibilinomo wadewadenoma: kegelane ega:walo naimano tagala okoli tanalono iyaiya tanalo, nale ebe tanalo bilibilinomo dologala inamabuma: eba midilinalo ginima:mo ilateliyamo. Ebema: naimano wokilo kapiya tanalote kawo tanalononomoma: eda:na, ebe tanalo ebe naimano Kawodawa Ya:su Kelisago kapiyama: eda: tanalola. Iyo, nale ebe mabuma: me opono wadewade tanalo bilibilinomo kubakuba sosowama: eba genalo, ebe kapiya kodakodanomolo lawenamo ⁹nale ebe magumulo wadenomamo kokolinama:. Nanitabola, Godote lumagino

^v 3:3 Lom 2:29   ^w 3:4 2Kol 11:18   ^x 3:5 Luk 1:59; 2Kol 11:22; Ali 23:6   ^y 3:6 Ali 8:3

^z 3:7 Mat 13:44,46

nanitabokobi midi tanalodo modobo elawo ebetamo eba ikamenalo ebe tuputupudawama: ebo ka:midimene, ebema: me tetelo nale Godokono Totomu Tabamo tuduwata tanalodo na a:ka:tuwa: na tuputupudawama: kegena:, ao, nale wiyasiya Kelisoko kapiya nanitabokobi na:midinamo.^a ¹⁰Ebe mabuma: na me kapiya kawo tanalonomoma: ubi niyatina, nale Kelisago kapiyama: eba eda:nalo, ebete a:e magumune kebe elawo tanalamo kemaigiyale ebe atu elawo tanalote naimano okoli magumulo kitanamene. Ebene ebe elawo tanalote nagodolo eba itanalo, nale ebeno temeteme magumulo eba:go kapimiya ka:lutamamo, ega:walo ebete a:e tanalamo keba kunu ka:tiyale nale eba kunu atumu da:tomo,^b ¹¹na nanitabokobi na:midinamo ebeno elawo modobola, ebete na a:e magumune igilamo walo kakadipatenemene.

**Polote Wade Wiya Godogodone Laema: Woko
Elawonomamo Dosiyodilonami**

¹²Numa:la:, nale tabo ma kunu kegita:, nale Godogodone wade wiya laema: naimano okoli magumulo tuputupunomoma: iyalo ediyamo. Ao, eba kunua:, nale wiyasiya elawonomamo woko osiyodilo magumudo ebe wiya walone tetelo laema: wagelenamo, mabu Ya:su Kelisote ebe wiya natamo nanitabonomolo ikanaema: na ebema: laweniya.^c ¹³Ega:walo naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, na ma kunu kemalagidiluta: nale gowela magumulo wato kikopu iyalo elawiyamo, ao, na ebe kalakala tete walone ka:nuimamo. Ebe mabuma: kebe tanalate natamo dopamo ka:pemaimionakile, nale ebe tanalo walo malagidilolema: naimano woko osiyodilo magumulo walagabo apuamo ka:melena:, na wiyasiya naimano ololo dopo apunomamo iyatinatomo uwomu teta:mo modobolo ka:nemaigama:. ¹⁴Iyo, sukulu gudute kalakala egelalo elawamo keba kunu ka:puliganakole, na woko osiyodilo magumulo eba kunu puliganamo, nale uwomu teta:mo da:nemaigamo naimano wade wiya ebo ka:nelaema:. Nanitabola, Godote Unu Duliyomolono kalakala tanalo natamo ikanaema:, Ya:su Kelisoko magumulo na ebema: ka:na:miya.^d

¹⁵Ebema: niyaniyata, a piyate Kelisoko magumulo wade-nomamo dapepeonama:, modobola a ebako woki kapiyado woko ebetamo bosiyodilonama:, wiyasiya diyala, la: epetapiate woko kuba wokino tanalo ida:go da:bosiyodilawenama, ebema: Godote a:ka:tuwa: ebeno ubi tetelo ebeno tuputupu gabu la: kiyatulaema:ta.^e ¹⁶Numa:la:, me tanalo kawo tanalola, ale nanitabokobi midi magumulo mamo kebe gabodo ka:pemaimioma:, modobola ebe atu gabodo ale uwomu teta:mo nanitabolo ka:nemaimiomalema:.

---

^a 3:9 Lom 3:21-22   ^b 3:10 Lom 6:3-5; 8:17   ^c 3:12 1Tim 6:12,19   ^d 3:14 1Kol 9:24
^e 3:15 1Kol 2:6

¹⁷Naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: kapimiya la:imano ilukuli magumulo na nibaminatenenala:, iyo, piyate dopamo aimano osiyodilole tanalo waloma:talema: wadewade woki duwatiya, modobola la:le ebe atu gabodo ka:tolama:ema: ibino tanalo wadenomamo nulamenala:^f ¹⁸Ega:walo nale dopamo tete epetapi bilibilinomolo la: kebe tanaloma: kanaletanakima, umu numita:la:, ka:lo ebe tanalo walo ipupago la: ma kunu kanalemata, Kelisokono kewa olotolowalo a:e mabuma: epo epetapi bilibilinomate eba:go gowelaona. ¹⁹Nanitabola, ebako epate ibino uwomu tetelo Saitanakono Ela Opamo ka:nemaimioma:na:. Iba:te ibino kateneno ubi tanalamo kubanomamo tudila:ote, ebene ibino ilipo tanalo osiyodilole magumulo eba amamaonalo, iba:te me opono inamabu uwate gabo kapiya malagidilon. ^g ²⁰Wiyasiya a nanitabokobi midipino nanitabo ilukuli duliyomolo ebe Godokono Unu Duliyomolola, ebema: aimano Igilo Mula:leamedawate ebene ka:pema: ale ebe tanalo olowiolo makopelenama:, ebe aimano Kawodawa Ya:su Kelisotela. ^h ²¹Ebema: nanitabola, iyaiya epo ega:walo uliyanu bilibilinomo iba:te ebegodolo ditana ebe kawo elawonomo duima:na:, iba:te ebeno ubi tanalamo ebo ka:tudila:oma:na:. Ebe tetelo Kelisote ebe atu elawamo aimano elawoa: ape ega:walo a:ela ape iyanomoma: ka:midiliaemene, iyo, ebeno apete Wade pukuilaema: keba kunu keda:nale, aimano apa:te atumu eba kunu ka:keda:oaema:na:.ⁱ

Polote Totomu Tabo Epeta Piipai Sosi Epatamo Dikalamiya

4 ¹Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, modobola la: naimano iyaiya tabo eba malagidilolenalo ebe tanalamo tudila:wete aimano Kawodawa magumulo kodakodanomolo nelamota:onala:. Nanitabola, la: nale ulaema: kawonomamo demalagidiloletanama ebe epolata, ega:walo la:le natamo kawo kalakala tanalo eba ikanamenalo, nale Saitanatamo gowela magumulo delaimo la: ebe wato kikopu keba kunula:ka: eba kunu eda:onamata.^j

²Naimano nanitabokobi midipi ekaki buwelemele Yuwodiyako ega:walo Sintakiko, nale la: toteolaemata la:le apamineateui tanalo atepawete aimano Kawodawa magumulo woki kapiyama: keda:ema:.

³Ebema: a:ma: potele naimano woko magumulo wade walubidawama: deda:wena, modobola a:ma: me kamiyale nowalubiliye. Nanitabola, ibi netewapiate Wade Tabo kiyawao mabuma: dubu idi Kelaminago dopamo nago kodakoda woko dosiyodilonamiya, ebema: ibino mailote Godokono Igilo Bukalo ba:polalamena, epetapiate nago woko dosiyodilona ibino mailote keba kunu ka:pola:lamenale eba kunu.^k

^f 3:17 1Kol 4:16   ^g 3:19 Lom 16:18   ^h 3:20 Epe 2:6,19   ⁱ 3:21 1Kol 15:28,43-53

^j 4:1 1Tes 2:19-20   ^k 4:3 Luk 10:20

⁴Ebema: la: bilibilinomate aimano Kawodawa magumulo tete bilibilinomolo nekalakalaonala:, iyo, na walo na:kegemo, modobola la: nekalakalaola!: ⁵Ega:walo modobola la: epo bilibilinomono ololo apulo milolo eba ilukulinalo, epetapiate la:imano wokiamo tudila:oma: ibi elawamo akoanalala:. Numa:la:, aimano Kawodawano pe tete netatali,¹ ⁶ebema: modobola la: tanalo idima: woki bilibilima: akoeda:oala:, wiyasiya la:imano modoboa: tanalo bilibilinomo magumulo la:imano tepo magumuno kalakalago la: Godotamo na:towetoweonakiyala: ebete la: kowalubilitama:^m ⁷Ebe tetelo la: Ya:su Kelisoko magumulo eba ilukulinalo Godokono milo tanalote la:imano tepo magumuno iyaiya woki wadenomamo ba:ga:lulatelenamene, nanitabola, me opo epate ibino mulo wokiamo ebe milo tanalono magumu laema: ka:modobona:ⁿ

⁸Ebema: naimano nanitabokobi midipi ekakiala:, me leta uwomu apulo nale la: ma kunu analemata, Godote kebe iyaiya tanalo tuputupu ilukuli tanaloma: kegenale ega:walo ebete kebe tanalo kemoiolenale, modobola la: ebe iyaiya tanalo kapiya la:imano tepo magumulo nemalagidilolenala:. Iyo, ebete kebe woki nanitaboma: kegenale ega:walo mulo tanaloma: kegenale, ebete kebe woki wadenoma: kegenale ega:walo daley: tanaloma: kegenale, ebete kebe woki nilakapo awokalima: kegenale ega:walo kalakala adipate tanaloma: kegenale, modobola la: ebakobako woki kapiyamo la:imano tepo magumu netabokailameniyala:. ⁹Ebene la: kebe tanalo naimano iyatulame tanalodo kolowiawenakima ega:walo naimano osiyodilole tanalodo kulama:wenakima, modobola la: ebe tanalo bilibilinomo nosiyodilolenakiyala:. Me gabodo potele milo epatamo dikalamena, ebe Godote la:godolo nanitabolo bokolinamene.^o

Polute Pilipai Sosino Nilakapo Mani Alomo Tanaloma: Kalakala Tabo Da:kiyawaiya

¹⁰Nanitabola, naimano kalakalate aimano Kawodawa magumulo la: mabuma: ditana, ebe kalakala beda: kawonomola:ka!: Iyo, tete geyageyadopolol a:imano ubi eba italamenalo la:le gabu umia:no na kowalubina:wenakima:, me tetelo wiyasiya la:le gabu duma:ima na maniamo ebo walubinimata, dopamo la:le na walubinima: ubi keba kunu kiyata:wenakima eba kunu. ¹¹Wiyasiya nale me kalakala tabo kiyawao tanalomo modoboa: tanalo idi la:tamo kawokalimita:, ao, me tanalo iyalo iyatawiyamo, na iyaiya modoboa: tanalo magumulo eba okolinalo wiyasiya naimano Kawodawano kalakala kapiyate nagodolo bitanamene. ¹²Nanitabola, dopamo nale tete epetapilo iyaiya modoboa: tanalo magumulo okolitanakimo ega:walo tete epetapilo na inamabuago modobolo okolitanakimo, ebema: nale kalakala

---

¹ 4:5 Yu Epo 10:25; Yai 5:8-9   ^m 4:6 Ma:t 6:25-34; Kol 4:2   ⁿ 4:7 Ais 26:3; Yon 14:27; Kol 3:15   ^o 4:9 Lom 16:20

tanalono magumu ma kunu iyalo elawiyamo, iyaiya tete bilibilinomolo, iyo, baete wuguname tetelo ega:walo kape tetelo, dogodogo inamabu pola:na tetelo ega:walo inamabu pola:na:no tetelo, naimano kalakalate naimano Kawodawagodone eba penalo a:kolopoligonamene.¹³ Ebema: nanitabola, ebete natamo elawo eba ikanamenalo, na modobola ebe magumulo iyaiya temeteme bilibilinomo magumudo uwormu apuamo ka:nemaigama:^p

¹⁴ Wiyasiya na la:tamo kalakala tabo walo na:kegemo, mabu la:le naimano temeteme magumulo na maniamo dowalubina:ima ebe tanalo ebe wade nilakapo tanalola. ¹⁵ La: Pilipai sosi epo me tanalo iyatawanomolata, dopamo Wade Tabote nagodone la:tamo da:pemaigi, ebene nale la: magumune Ma:sadoniya opone walo da:ka:timo, ebe tetelo iyaiya sosi epo epetapi magumulo la: kapiyanomate maniamo nilakapolo na owalubinimata.^q ¹⁶ Iyo, na Tesalonaika duliyomololo eba nokolinalo, la: tete epetapilo naimano modoboa: tanalo magumulo walubi tanalo natamo ebo palibonakimata. ¹⁷ Wiyasiya numa:la:, naimano ubi tanalo ma kunu kitana:, na a:ka:tuwa: na malagidilonelo mani la:godone gito uwatema:, ao, na ubila la:imano nilakapo ikame tanalodo Godote ebeno wade wiyanomo la:tamo gito kikalametama:.

¹⁸ Nanitabola, me tetelo modoboa: tanalo kapiya idite nagodolo kitana:, mabu la:le na walubinima: Epa:paladaitasitamo dikama:ima, ebete ebe mani mamo dadai nale modobolo laimo. Num:a:la:, la:imano nilakapo ikame tanalo ebe Godotamo wade nibo inamabu ikame tanalo keba kunula:ka: eba kunula, iyo, ebete ebako tanalo lumagi idigodone kalakalago lawete modoboma: kegemene. ¹⁹ Me mabuma: kebe modoboa: tanalate la:godolo ka:pola:nale, naimano Godote ebe tanalo bilibilinomo ulamete la:tamo modobolo kikalaema:ta, mabu ebeno dogodogo inamabuate Ya:su Kelisokono Alonomo Duliyomololo ebegodolo ba:pola:na.

²⁰ Ebema: modobola amama tanalote aimano Nabiwi Godogodolo uwomua: tetelo nitanamene! Me tabo nanitabonomola, taula!

Polote Leta Uwomu Apulo Iyaiya Nilakapo Tabo Da:kiyawaiya

²¹ Ebene piyate Ya:su Kelisoko magumulo Godokono epoma: deda:on, nale naimano nilakapo tabo ibi bilibilinomatamo palibomo, ega:walo nago dilukulina ebe nanitabokobi midipi ekakiate ibino nilakapo tabo atumu la:tamo nakapaliba. ²² Ega:walo piyate me Loma kawo duliyomololo Godokono epoma: deda:on, ibi bilibilinomate la:tamo nilakapo tabo kapaliba, iyo, ibi magumulo piyate Kowo Elawodubunomo Sisakono motolo ebeno woko dosiyodilona, iba:te ibino nilakapo tabo kawonomo atumu nakapaliba.

²³ Modobola aimano Kawodawa Ya:su Kelisokono nilakapo tanalote la: bilibilinomono tepo magumulo nitanamene. Me naimano tabo uwomula. Taula.

^p 4:13 2Kol 12:10   ^q 4:15 2Kol 11:9